

# Tu'j Pabl kye Nimil aj Éfeso

Éfeso tb'i jun ojtxe tnam antza ta'ye toj mlaj ex toj oknix te tx'otx' Asia Menor, ex atzin jun tnamjo lu'n nim toklin toj tkyaqil tx'otx' ex tjaq' tkyaqil tkawb'il aj Rom. Exsin o kanin Pabl q'olb'il antza, ex o kyij ten toj Éfeso ila' q'ij, aj tpon toj junjun tb'e te q'mal Tyol Dios (Kyb'i. 18:19-21; 19:1-20:1).

A tumil ttab'ljo xnaq'tzb'il nimx t-xilin tojjo ul' lu'n, atzin ti'j t-ximb'itz ex tajb'il Dios te jun majx, tu'n tok tmujb'in tkyaqiljo tch'iysb'in tjaq' tkawb'il Crist, aj tpon tq'ijil a b'antnin ti'j. Atzin t-xim Dios lu'n, ewintaq ojtxe, me atzin ja'lin ma tzaj tyek'in noq tu'n Tyol.

Tojtzin tumil xnaq'tzb'il lu'n, ajo ul' nkub' te kab'e tnej. Atzin tnejil (1:3-3:21), ntzaj tq'o'n jun chiky'b'il ti'jjo t-ximb'itz Dios lu'n: Nyolin ti'j tze'n iky xjaw tsk'o'n Dios Ttanim atxix ojtxe, ex tze'n iky xkub'e tnajsin til, ex tze'n xklete tu'n, noq tu'n Jesucrist, a Tk'wal. Exsin nyolin Pabl tzalu'n ti'j nimxix tk'u'j Crist kyijxjal, ex qa at jun etzb'il tu'n kye te jun majx.

Tojtzin tkab' tnej (4:1-6:20), at jun yol te kujsb'ilte kyexjal, tu'ntzin kyanq'in tze'nkuxjo txokb'il, a saq tq'o'n Dios kye. Ex ti'jtzin t-ximb'itz Dios lu'n, ajo Ttanim b'a'nixix tu'n tten tmujb'il tib' tuk'a Crist, qu'n atzin t-xim Diosjo lo ti'j junjun ch'uq xjal, tu'n tok ja'lin te jun ak'aj Ttanim, a ja' nyek'ine tipin Dios, tu'n kyxi lipexjal ti'j tuk'a tkyaqil kyanmin.

## Jun tq'olb'in Pabl kye nimil toj Éfeso

**1** <sup>1</sup> Ayi'n Pabl jun tsanjil Jesucrist, noq tu'n tajb'il qMan Dios. Kxel ntz'ib'inji'y u'j lo te kye'y, ayi'y nimil ite' toj tnam Éfeso,<sup>a</sup> a ayi'y wa'lqexix toj kynimb'ila ti'j Crist, a Jesús.

<sup>2</sup> Axit qMan Dios junx tuk'a qAjaw Jesucrist ktzajil q'o'nte t-xalab'il ex jun kymujb'il kyib'a kyxola.

## O qo kub' tky'iwlin Dios nimxix

<sup>3</sup> Qnimsinks tb'i Dios, a tDios ex tMan qAjaw Jesucrist. Noq tu'n Crist, tzaj tq'o'n Dios toj qanmin jni' tky'iw'b'il te toj kya'j, a at tajb'in qe tzalu'n twutz tx'otx'. <sup>4</sup> Qu'n o qo jaw tsk'o'n Dios, a na'mtaq tu'n tkub' tch'i'ysin twutz tx'otx', tu'n qok xjanxix, ex nti' qky'i twutz. Ex noq tu'n tq'aq'b'il tk'u'j qij, <sup>5</sup> ma qo el tpa'n, tu'n qok tq'o'n te tk'wal, noq tu'n Jesucrist, a tze'nkuxtaqjo taj, a otaq b'ant ti'j tu'n. <sup>6</sup> Tu'npetzi'n, kukx qo nimsin tb'i qMan Dios tu'n tb'anilxix

t-xalab'il, a ma tzaj toyin qe, noq tu'n Tk'wal, a k'u'jlinxix tu'n. <sup>7</sup> Tu'njo tchky'el Tk'wal ma qo kotpaj toj tkyaqil nya wen, ex ma kub' tnajsin qil, noq tu'n nimku t-xalab'il,<sup>b</sup> <sup>8</sup> a noqx ma tzaj tchitin qib'aj, tu'n ttzqet-xix qnab'l ex qojtzqib'l. <sup>9</sup> Ex ma tzaj tchiky'b'i'n qe a t-xilin t-xim, a ewintaq ojtxe, a otaq kub' t-ximin Dios tu'n tjapin b'aj noq tu'n Crist. <sup>10</sup> Atzin t-ximjo lo: Kchi okil tq'o'n Dios tkyaqil tjaq' junch'in tnu'k'b'il Crist: Jni' at toj kya'j exsin twutz tx'otx', a il ti'j tu'n tjapin tojjo tq'ijil.

<sup>11</sup> Qu'n noq tu'n Crist, o qo jaw tsk'o'n Dios, tze'nkuxjo kub' t-ximin t-xe tnejil, tu'ntzintla qk'monte qetz'b'il. Qu'n nkub' tb'inchin Dios tu'n tjapin b'aj tkyaqil t-xim ikyx tze'nkuxjo taj. <sup>12</sup> Kub' tb'inchin tkyaqiljo lo tu'ntzintla awo qe', a Judiyqo'y, a tnejil tu'n tqe qk'u'ja ti'j Crist, tu'n qoka te Ttanim te jun nimsb'il tb'i Dios, a nimxix t-xilin. <sup>13</sup> Ex ikyqex kyeji'y ja'lin, ma chi ok kye' te Ttanim junx quk'iy, noq tu'n Crist, tej

<sup>a</sup> 1:1 Kyb'i. 18:19-21; 19:1. <sup>b</sup> 1:7 Col. 1:13-14.

t-xi kynimi'n Tb'anil Tqanil kolb'il. Ex tej t-xi kynimi'n, ma tz'ok kyechila toj kyanmi'n, a Xewb'aj Xjan, <sup>14</sup>a ma tz'ok te jun kujsb'il Tyol qMan ti'ljo qetzbi'l, a ktzajil tq'o'n, <sup>c</sup>ajxi kykotpajjo tkyaqilx, a at toklin ti'lj, tu'ntzintla tjaw nimsitjo tb'i, a nimxix t-xilin.

### Jun tna'j Dios Pabl kyi'lj nimil

<sup>15</sup>Tu'npetzi'n, atxix te' nb'inti'y qa at kynimb'ila ti'ljo qAjaw Jesús, ex qa at tq'aq'b'il kyk'u'ja kyi'lj tkyaqil nimil, <sup>16</sup>kukx nchin q'onji'y chjonte te Dios kyi'lja, ex kukx nchi tzaj nna'nji'y toj nna'lj Dios. <sup>17</sup>Kukx nxi nqaninji'y te qMan, a tDios qAjaw Jesucrist, a nimxix tb'i, tu'n ttzaj tq'o'n kynab'la toj kyanmi'n, tu'n tel kyniky'a ti'ljo jni' t-xilin. <sup>18</sup>Ex kukx nxi nqaninji'y te Dios, tu'n t-xi tq'o'n tumil toj kyanmi'n, tu'ntzin tel kyniky'a ti'lj alkye t-xilin tkyaqil, a nchi ayo'n ti'lj toj kya'l, a ma chi txokli'y ti'lj tu'n Dios; ex tu'n tel kyniky'a ti'lj alkye t-xilin tkyaqil at toklin Dios ti'lj, a awo Ttanimqo, a fb'anilixix wen twutz; <sup>19</sup>ex tu'n tel kyniky'a ti'ljo nimxix tipin Dios, a nb'ant tu'n quk'a, awo nimilqo. Atzin tipin lo ikyxjo tze'nkuxjo xkub' tyek'in, <sup>20</sup>tej tjaw anq'in Crist tu'n kyxol kyimnin, ex ma kub' tq'ubq'in toj tman q'ob' toj kya'l kawil tuk'a. <sup>d</sup> <sup>21</sup>Xi tq'o'n Dios toklin kyib'ajjo tkyaqil nuk'b'il, ex tkyaqil kawb'il, ex jni' at tipin, ex kykyaqiljo nejinelqe, ex tib'aj tkyaqiljo a n-ok q'o'n kyoklin tojjo tq'ijil ja'lin, ex tojjo tzul kanin. <sup>22</sup>Ex kub' tq'o'n Dios tkyaqil tjaq' tkawb'il Crist, qu'n xi tq'o'n toklin tib'aj tkyaqil. <sup>e</sup> Ex ikyxjo, xi tq'o'n toklin tu'n tok te wi'b'aj, a nejinel, tib'aj Ttanim. <sup>f</sup> <sup>23</sup>Atzi'n Ttanim, atzin t-xmilil Cristjo. Ex ntzqet-xixjo Ttanim tu'n, qu'n ante Crist ntzqet-xix tu'n tkyaqil.

### At kolb'ilqe tu'n t-xtalb'il qMan Dios

**2** <sup>1</sup>Qu'n ojtxe kyimnintaq oto'ye twutz Dios, noq tu'n tpajjo tkyaqil qil ex jni' qachb'il, <sup>2</sup>a lipcheqoxtaq

ti'lj tze'nkuxjo kyexjal tzalu'n twutz tx'otx', a nkub' kyb'inchin tze'nku tajb'il tajaw il, a kawil tib'aj tkyaqil taq'nil tzalu'n twutz tx'otx'. Ex ayetzi'n taq'nil lo nchi aq'nin toj kyanminxjal, a mi nkub' kyb'inchin tajb'il qMan Dios. <sup>3</sup>Ikytaqtzin tumiljo nqo b'ettaq qkyaqilx ojtxe, lipcheqoxtaq tze'nkuxtaq tajjo qtzeq, ex njapintaqjo qxim, a nya wen, a tze'nkuxjo ntqanintaq tachb'il qxmilil. Tu'ntzin tpajjo jni' lu'n, toj qilxtaqpe, tu'n qkyij tjaq' kujxix tkawb'il Dios te jun majx, tze'nqeku txqantl.

<sup>4</sup>Me ante Dios, noq tu'n nimxix tq'aq'b'il tk'u'lj qi'lj, ma qo tk'u'jle nimxix, <sup>5</sup>ex ma tzaj tq'o'n qchwinqil junx tuk'a Crist, exla qa kyimninqotaq twutz Dios tu'n tpaj qil. Me noq tu'n t-xtalb'il Dios, ma qo klete. <sup>6</sup>Ex ma qo jaw anq'in tu'n, junx tuk'a Crist, a Jesús, ex ma qo kub' tq'ubq'in junx tuk'a toj tanmin kya'l. <sup>7</sup>Kub' tb'inchin ikyjo, noq tu'n ttzaj tyek'in kyexjal kyojjo tq'ijil tzul, at nimxix t-xtalb'il qi'lj, a nyek'in tu'n twenil quk'a, noq tu'n Crist, a Jesús. <sup>8</sup>Qu'n noq tu'n t-xtalb'il Dios, ma qo klete, tu'n qnimb'il ti'lj, ex nya tu'n qb'inchb'in. Qu'n nya awox xqo jyonte, qala' a Dios saj q'onte qe. <sup>9</sup>Nti' tumil tu'n tjaw qnimsin qib', qu'n nya kyu'njo qb'inchb'in xknete kolb'ilqe. <sup>10</sup>Qala' ate Dios saj q'onte ak'aj qchwinqil. Ex ma qo anq'in tu'n Crist, a Jesús, tu'n tkub' qb'inchin b'a'n, a tze'nkuxjo xkub' t-ximin Dios te tnejil.

### At qmujb'il qib' noq tu'n Crist

<sup>11</sup>Ex mi tz'el naj toj kyk'u'ja, a ojtxe, toj kywutz aj Judiy, nti'taq kyajb'il'n, qu'n nyataq tok kyechila tze'nku kye. Me te we'y, ajo kyechil noq jun ti' ti'lj tchib'jil kyxmilil, b'inchin kyu'nxjal, ex nti' tajb'in twutz qMan. <sup>12</sup>Qu'n kyojjo q'ij ojtxe, nti'taq Crist b'i'n kyu'n, ex nimxitaq nchi q'oji'n kyuk'a aj Judiy, a sk'o'nqe tu'n Dios, ex nti'taq tumil tu'n kykyija toj wen tuk'a Dios. Nti'taq Dios toj kyanmi'n tu'n nya nimilqetaqa,

<sup>c</sup> 1:14 2Co. 1:22. <sup>d</sup> 1:20 Sal. 110:1. <sup>e</sup> 1:22 Sal. 8:6. <sup>f</sup> 1:22 Col. 1:18. <sup>g</sup> 2:5 Col. 2:13.

ex nti'taq jun q'uib'il kyk'u'ja ti'j jun ak'aj kychwinqila, aj kykyima. <sup>13</sup>Me atzin ja'lin, noq tu'n kymujb'il kyib'a tuk'a Crist, a Jesús, a ayi'y, a najchaq ite'taqa tuk'a Dios ojtxe, ma chi oka ja'lin te Ttanim, noq tu'n tchky'el Crist.

<sup>14</sup>Qu'n ate Crist ma tz'ok te qmujb'il qib',<sup>h</sup> qu'n ma qo ok tmujb'in te junch'in Ttanim, exla qa Judiy, tze'nku we', exla qa nya Judiy, tze'nku kye'. Qu'n ma kub' tyuch'in q'oj, a attaq tze'nku jun nim maqb'il xqol. <sup>15</sup>Ex noq tu'njo tkyimlin Crist, ma tz'el tipin kawb'il tuk'a tkyaqil nuk'b'il ex jni' jikysb'il qchwinqil, a noq tu'n kykyijxjal toj wen tuk'a Dios. Ex atzin ja'lin, ma chi ok tmujb'in kab'e tnam, aye' aj Judiy junx kyuk'a nya Judiy, tu'n kyok ak'aj junx tuk'a, tu'ntzin at qmujb'il qib' qkyaqilx.<sup>i</sup> <sup>16</sup>Ikytzin tumiljo, noq tu'n tkyimlin Crist twutz cruz, ma kub'e ti'jjo q'oj, a attaq kyxoljo kab'e tnam, ex ma chi kyij toj wen tuk'a Dios, ex ma chi ok q'o'n te junch'in Ttanim.<sup>j</sup> <sup>17</sup>Qu'n ma tzul Crist q'malte tqaniljo Tb'anil Tqanil kolb'il te kykyaqilxjal, exla qa ayi'y, a najchaqtaq ite'y tk'atz Dios, exla qa aye Judiy, aye nqayintaq ite'.<sup>k</sup> <sup>18</sup>Ex noq tu'n Crist, ma jqet jun ak'aj tumil, tu'n qkyij qkyaqilx toj wen tuk'a Manb'aj, noq tu'n Xewb'aj Xjan.

<sup>19</sup>Tu'npetzi'n, ma chi oka te Ttanim Dios, ex nya b'etin xjalq'i'y ja'lin, toj jun tnam, a nya kye'y. Qala' at kyokli'n tze'nqeku txqantl, a aye etzinqe tu'n Dios, ex ma chi oka tajlal Ttanim.

<sup>20</sup>Qu'n ma qo ok qkyaqilx nimil te jun ma tij ja, ex ma qo kub' q'uib'in tib'ajjo tq'uqil, a kyxnaq'tzb'il tsanjil Jesús, exqetzi'n jni' yolil Tyol Dios, aye i k'monte Tyol ojtxe. Ex aku Jesucristjo, tnejil ab'j te tq'uqil, a nimxix toklin.<sup>l</sup>

<sup>21</sup>Noq tu'n Crist, ajo ma tij ja kyja tjaw ch'i'y toj ttxolil, tu'n tok te jun ja te na'b'l Dios, a xjanxix ti'j qAjaw. <sup>22</sup>Ex ikyqex kyeji'y, ayi'y nimil toj tnam Éfeso, junx ma chi jawe ch'iya, tu'n kyoka te jun ja, ja' najle Dios tu'n Xewb'aj Xjan.<sup>m</sup>

### Atzin taq'in Pabl kyxol nya Judiy

**3** <sup>1</sup>Tu'npetzi'n, ayi'n Pabl intinkuxa toj tze, noq tu'n tpajjo nchin yoli'n Tyol Crist, a Jesús, noq tu'n kyel wena ayi'y, a nya Judiy.

<sup>2-3</sup>Ma na'mxsin kyb'inti'y, qa a Dios tuk'a tkyaqil tq'aq'b'il tk'u'j saj yek'in te we'y, ex ma tzaj toqxenin, tu'n t-xi nq'ma'n Tb'anil Tqanil t-xtalb'il kye'y, a ayi'y nya Judiy. Ajo Tb'anil Tqanil lo, a t-xim Dios ewintaq ojtxe, a tze'nkuxjo ma txi ntz'ib'i'n. <sup>4</sup>Aj tjaw kye'ji'n, antza k-elile kyniky'a ti'j, qa wojtzq'i'nji'y, a t-xim Crist lo, <sup>5</sup>a mix xaye tchiky'b'in kywutzxjal ojtxe. Me atzin ja'lin, ma tzaj tyek'in Dios, tu'n Xewb'aj Xjan, kyejo xjan tsanjil Jesús, exqetzi'n xjan yolil Tyol Dios, aye i k'monte Tyol. <sup>6</sup>Atzin t-ximjo, a ewintaq lo: Qa noq tu'n Tb'anil Tqanil kolb'il, aye nimil nya Judiy at kyoklin ti'jjo etzb'il, a tzajnin te Dios, junx kyuk'a nimil Judiy. Atzin ja'lin ma chi oka te junch'in Ttanim, ex at kyokli'n junx ti'jjo tkyaqil, a ma tzaj ttziyin Dios, noq tu'n Crist, a Jesús.<sup>n</sup>

<sup>7</sup>Ex noq tu'n nimxix tipin t-xtalb'il qMan, ma chin ok tq'o'n te taq'nil ti'jjo Tb'anil Tqanil lo. <sup>8</sup>Toj nwutza, nti' wokli'n kywutzjo tkyaqil txqantl toj Ttanim Dios.<sup>o</sup> Me noq tu'n t-xtalb'il qMan, ma tzaj tq'o'n wokli'n, tu'n t-xi nq'manji'y Tb'anil Tqanil jni' t-xilin tq'inimil Crist, a nti' tb'ajil, kye nya Judiyqe. <sup>9</sup>Ex ma tzaj toqxenin we'y, tu'n t-xi nchiky'b'i'n kywutz tkyaqilxjal, a t-xilin t-xim Dios, a ewintaq atxix te tnejil, qu'n iky tajb'il Diosjo, a kub' b'inchinte tkyaqil. <sup>10</sup>Qu'n ajo tajb'il Dios, qa noq tu'n Ttanim k-elile kyniky' tkyaqil angel ex jni' at tipin toj kyal'j ex twutz tx'otx', ti'jjo jni' t-xilin t'nab'l Dios. <sup>11</sup>Qu'n ikyx t-xim Diosjo atxix te tnejil, a na'mtaq tkub' tb'inchin tkyaqil. Ajo xim lo ma japin tu'n qAjaw Jesucrist. <sup>12</sup>Atzin ja'lin, at jun ak'aj tumil ma jqet, tu'n qkyij qkyaqilx toj wen tuk'a Dios, noq tu'n qnimb'il ti'j Crist, ex tu'njo q'uib'il qk'u'j ti'j.

<sup>h</sup> 2:14 Jn. 14:27. <sup>i</sup> 2:15 Col. 2:14. <sup>j</sup> 2:16 Col. 1:20. <sup>k</sup> 2:17 Is. 57:19. <sup>l</sup> 2:20 Is. 28:16; Mt. 21:42. <sup>m</sup> 2:22 1Co. 3:16-17. <sup>n</sup> 3:6 Col. 1:26-27. <sup>o</sup> 3:8 1Co. 15:9.

<sup>13</sup>Tu'npetzi'n, chin kub'sin nwutza kye'y, tu'n mi chi numji'y tu'n tpaj tkyaqiljo n-iky'x wu'n, noq tu'n tel kyniky'a til'j Tb'anil Tqanil, qu'n atzin yol lo, atzin kytzajlb'ilji'y.

**Ajo t-xilin tq'aq'b'il tk'u'j  
Crist qi'j qkyaqil**

<sup>14</sup>Tu'npetzi'n, nchin kub' meje'y na'l Dios twutz qMan Dios kyi'ja. <sup>15</sup>Qu'n antza tzajnin qb'i awo k'walb'ajqo te Dios, awo nimil ti'j, exla qa toj kya'j, mo qa twutz tx'otx'. <sup>16</sup>Ex nxi nqani'n te Manb'aj, a at nimix tq'inimil toj tqoptz'ajiyil kya'j, tu'n ttzaj tq'o'n kyipi'n, noq tu'n Xewb'aj Xjan toj kyanmi'n, <sup>17</sup>tu'ntzintla tnajan Crist tuk'a tkyaqil tipin toj kyanmi'n noq tu'njo kynimb'ila. Ex nchin na'n Dios kyi'ja, tu'ntzintla kyte'n jikyinxix toj kynimb'ila, ex atitla nimix tq'aq'b'il kyk'u'ja kyxolxa, tze'nku jun tlok' tze, a nimx ma txa'ye; <sup>18</sup>ex tu'ntzintla telix kyniky'a ti'j, kyuk'a tkyaqil nimil, jni' t-xilin twutz, ex jni' tqine, ex jni' t-xe, ex jni' tokxe' tq'aq'b'il tk'u'j Crist. <sup>19</sup>Ex nxi nqani'n, tu'ntzintla tel kyniky'a ti'jjo tq'aq'b'il tk'u'j lo, exla qa mi tz'elpin b'ajx tu'n tel kyniky'a ti'j tkyaqilx; ex tu'ntzintla tnoj kyanmi'n te jun majx tuk'a tkyaqil t-xilin Dios.

<sup>20</sup>Atzin ja'lin, qo q'o'n chjonte te qMan Dios, a at tipin tu'n tb'ant nimixitl tu'n, tib'aj tkyaqiljo nxi qqanin te, ex nqo ximin ti'j, noq tu'njo tipin, a n-aq'nin toj qanmin. <sup>21</sup>Nimxit tb'i kyxoljo Ttanim, noq tu'n Crist, a Jesús, ja'lin ex te jun majx.

**Jun qmujb'il qib' tu'n Xewb'aj Xjan**

**4** <sup>1</sup>Tu'npetzi'n, exla qa intinkuxa toj tze tu'n tpaj qAjaw, nchin kub'sin nwutza kye'y tu'n kyanq'i'n, tze'nkuxjo tu'n tb'ant, a ayi'y o chi txokli'y tu'n Dios tu'n kyoka te te. <sup>2</sup>Kymutxsinku kyib'a, ex b'unin chi yoli'n. Kyyonkuy tajb'il qMan kyuk'a txqantl nimil, ex kukx tziky'xi kyua'n jun tuk'a juntl, tu'n

tq'aq'b'il kyk'u'ja kyxolxa.<sup>p</sup> <sup>3</sup>Kyq'onka tilil, tu'n kukx tu'n kymujb'in te kyib'ji'y, a tze'nkuxjo ma tzaj tq'o'n Xewb'aj Xjan tnuk'b'il te qmujb'il qib'. <sup>4</sup>Qu'n junch'in Ttanim Dios, a t-xmilil Crist, ex junch'in Xewb'aj Xjan, ex junch'in q'uqb'il qk'u'j ti'j tkyaqil nqo ayo'n toj kya'j, a tze'nkuxjo xqo txokle. <sup>5</sup>Ex noq junch'in qAjaw at, ex junch'in qnimb'il, ex junch'in jawsb'il a', a noq mujb'inqe. <sup>6</sup>Ex junch'in Dios, a kyMan tkyaqil nimil, ex tib'aj qkyaqil, ex n-aq'nin tu'n qel wen, ex at qoj qkyaqil.

<sup>7</sup>Me teyile junjunqe, exla qa junch'in t-xtalb'il Crist, ma tzaj q'o'n junxilchaq qoklin, a tze'nkuxjo taj. <sup>8</sup>Tu'npetzi'n, ikytzin ntq'ma'n toj Tu'jil Tyol Dios:

Tej tmeltz'aj toj kya'j, xi ti'n tuk'a aye i kub' ti'j tu'n,  
tu'n kyxi tyek'in kywutz tkyaqil toj nintz q'ij te tzaqipb'il.

Ex xi tq'o'n junxilchaq kyoklinxjal.<sup>q</sup>

<sup>9</sup>Atzin ja'lin, ¿Ti'tzin ele yol lo, qa ma meltz'aj toj kya'j? Atzin ntq'ma'n qa nej xkutuz toj kya'j, tu'n tk'u'l tzalu'n twutz tx'otx'. <sup>10</sup>Ex atzin xkutuz, axsin xjaxjo najchaq kyib'ajxi kya'j, tu'ntzin tnoj tkyaqil tu'n tuk'a tkyaqil tqoptz'ajiyil.

<sup>11</sup>Ex ax xi q'onte toklin junjun tu'n kyok te tsanjil, ex junjun te yolil Tyol Dios, a nk'mo'nte Tyol, ex junjun te q'mal te Tb'anil Tqanil kolb'il, ex junjun te kyik'lel ex xnaq'tzil, <sup>12</sup>tu'ntzintla kyok te taq'nil, tu'n kyajb'in kye txqantl, tu'n tch'iyjo Ttanim Dios, a t-xmilil Crist, <sup>13</sup>tzmaxi aj qpon qkyaqilx toj jun twutzix qmujb'il qib' toj qnimb'il, ex tu'n tel qniky' ti'j jni' t-xilin Tk'wal Dios. Ikytzi'n, qo okil te xjal tz'aqle, tze'nkuxjo jni' t-xilin Crist, <sup>14</sup>tu'ntzintla mi qo okil tze'nku kyek'wal, a jun paqx ntx'ixpit kynab'l, ex jun paqx nchex lipe ti'j alkyechaqku xnaq'tzb'il, a nya toj tumil; ex nxi kyq'o'n kyib' tu'n kykub' sb'u'n kyu'nxjal, a xti'jqe, a nchi chu'chin kyi'j, tu'n kyxi' toj jun b'e te najin. <sup>15</sup>Atzin qe, qo yolil ti'jjo twutzix tuk'a jun yol te tq'aq'b'il k'u'jb'aj, tu'ntzin

<sup>p</sup> 4:2 Col. 3:12-13. <sup>q</sup> 4:8 Sal. 68:18.

qch'iy toj tkyaqil tumil, mujleqo tuk'a Crist, ajo nejinel tib'aj Ttanim, a t-xmilil.  
<sup>16</sup>Ex noq tu'n Crist, tkyaqiljo t-xmilil tmujb'in tib' ti'lj, tu'n taq'in teyile tnej, tu'ntzintla tch'iy, ex tu'n kyonin te kyib' toj kyq'aq'b'il kyk'u'j, tze'nku taj.<sup>r</sup>

**Jun ak'aj qchwinqil tu'n  
Kolil Jesucrist**

<sup>17</sup>Atzin kxel nq'manjily, ex kxel woqxen'in toj tb'i qAjaw, tu'n mi chi anq'inily tze'nqeku xjal, a nya nimil ti'lj Dios, a nchi anq'in tze'nku ntqanin kynab'l, a nti' tumil.<sup>18</sup>Toj qxopin ta' kynab'l, ex najchaq ite' ti'lj ak'aj chwinqil tu'n Dios, qu'n nti' tumil toj kywutz, tu'n tpajjo tch'u'xil kyanmin.  
<sup>19</sup>Ma tz'el naj kynab'l te tx'ixwejlil, ex ma txi kyq'o'n kyib' toj kyachb'il, tu'n tkub' kyb'inchin tkyaqil wiq tzeqb'il, a nya wen.<sup>s</sup>

<sup>20</sup>Me atzin kye', mi s-el kyxnaq'tzin ikyjo ti'lj Crist.<sup>21</sup>Qala' ma tz'ok kyb'i'n te, ex ma chi xnaq'tzajtza, a tze'nkuxjo twutzxix, a at ti'lj Crist.  
<sup>22</sup>Tu'npetzi'n, tze'nku nchi anq'intaqa ojtxe, kytzaqpinkji'y ojtxe kyte'n, a nti' tajb'in, a ma kub' sb'u'n tu'n kyajb'ila nya wen.<sup>t</sup> <sup>23</sup>Ex kytx'ixpinksi'y kyanmi'n ex kynab'la, tu'n kyoka ak'aj toj tkyaqil.  
<sup>24</sup>Ex kyq'o'nksinjily kyte'n, a saqxix,<sup>u</sup> a b'antnin tze'nkuxjo taj Dios,<sup>v</sup> tu'ntzintla tyek'in jun kychwinqila twutzxix, a tz'aqle, ex xjanxix kywutz kykyaqil.

<sup>25</sup>Tu'npetzi'n, mi chi niky'in yola, qala' teyile junjun tu'n tyolin twutzxix kyuk'a tuk'a,<sup>w</sup> qu'n qkyaqilx ma qo ok te junxch'in Ttanim Dios, a t-xmilil Crist.<sup>x</sup>  
<sup>26</sup>Ex qa ma tzaj kyq'o'ja, mi chi b'inchin ila; ex atzin q'oj mi txi kyk'u'n ajxi tex q'ij.<sup>y</sup> <sup>27</sup>Ikytzi'n, mi txi kyq'o'n amb'il te tajaw il.<sup>z</sup> <sup>28</sup>Ex aye ileq', noqit mi chi elq'in, qala' tu'n kyaq'nin, ex tu'n tb'ant jun tb'anil aq'untl kyu'n, tu'ntzintla tknet ch'in kyu'n, tu'n kysipin kyuk'a yaj.

<sup>29</sup>Mi txi kyq'ma'n jun yol, a nya wen. Qala' i tokin jun yol kyu'n, a wen, a at tajb'in tu'n kych'iyjo txqantl, tu'ntzintla

at tky'iwb'il Dios kyib'ajjo aye nchi b'i'n ti'lj.<sup>30</sup>Mi txi kyq'o'n amb'il, tu'n tb'isin Xewb'aj Xjan, qu'n noq tu'n Xewb'aj Xjan, ma txi tq'o'n Dios kyechila toj kyanmi'n, tu'n tel kyniky'tzajila qa te Diosq'iy, ex tu'n kykotpaja tojjo tq'ljil tzul te pa'b'in.<sup>31</sup>Mi chi yoli'n kujxix kyuk'a kyuk'iy; ex mi txi kyq'o'n kyib'a toj kyachb'ila; ex mi chi q'ojl'n; ex mi chi xch'i'n tu'n kyq'o'ja; ex mi chi yasi'n, ex mi kub' kyb'inchin tkyaqil wiq il.  
<sup>32</sup>Qala', chi okxa wen, b'unin kyanmi'n jun tuk'a juntl. Kynajsinkuy kyila kyxola, tze'nku te Dios ma kub' tnajsin kyila tu'n Crist.<sup>z</sup>

**Tze'n tu'n qnajane, awo tk'wal Dios**

**5** <sup>1</sup>Atzin ja'lin, tz'ok tilil kyu'n, tu'n kyoka tze'nku te Dios, qu'n ayi'y jun tk'wal, a k'u'jlinxix tu'n.<sup>2</sup>Kukx chi b'etji'y toj tq'aq'b'il kyk'u'ja kyuk'a kykyaqil, tze'nku te Crist, nqo ok tk'u'jlin, ex xi tq'o'n tib' te jun chojb'il qil, ex te jun oyaj tb'anilx ele twutz qMan Dios.<sup>a</sup>

<sup>3</sup>Ayetzin kye, a te Diosq'iy. Tu'ntzi'n, mi chi yoli'n kukxjo ti'ljjo ky'aljin, ex jni' nya wen, ex tkyaqilxjo npon kyk'u'ljxjal ti'lj. Qu'n nya wen tu'n qyolin ti'lj qxolx.<sup>4</sup>Ex mi chi yoli'n ti'ljjo yol te tx'ixwejlil, exqetzi'n yol, a nti' kyajb'in, ex jni' yaq. Qu'n tkyaqiljo lo nya wen te qe, qala' qo yolin ti'lj aq'b'il chjonte te Dios.<sup>5</sup>Qu'n b'i'n kyu'n ankye k'wel b'inchin te ky'aljin, mo qa a jni' nya wen, nti' toklin ti'lj Tkawb'il Crist ex ti'ljjo te Dios. Ex ikyxexjo aye, a npon kyk'u'j ti'lj jun ti', qu'n ikyx tz'elpine' tze'nku tu'n kyk'ulin twutz junxil kydios.<sup>6</sup>Mi txi kyq'o'n kyib'a tu'n kykub' sb'u'n tu'n kyyolxjal, a nkyxnaq'tzin qa wen tu'n tkub' qb'inchin jni' tzeqb'il. Me tu'npetzin tpajjo jni' lo, tzuljo kujxix tkawb'il Dios kyib'ajjo a mib'in chi nimin.<sup>7</sup>Tu'npetzi'n, mi tz'ok kymujb'in kyib'a kyuk'a.

<sup>8</sup>Qu'n atzin ojtxe, nchi b'ettaqa toj qxopin; me atzin ja'lin, noq tu'n

<sup>r</sup> 4:16 Col. 2:19. <sup>s</sup> 4:19 Ro. 1:21-25. <sup>t</sup> 4:22 Col. 3:9. <sup>u</sup> 4:24 Col. 3:10. <sup>v</sup> 4:24 Gen. 1:26. <sup>w</sup> 4:25 Zac. 8:16. <sup>x</sup> 4:25 Ro. 12:5. <sup>y</sup> 4:26 Sal. 4:4; Sant. 1:19-20. <sup>z</sup> 4:32 Col. 3:13. <sup>a</sup> 5:2 Ex. 29:18.

kymujb'il kyib'a tuk'a qAjaw, nchi b'eta tqan q'ijil. Chi b'et-xsintza toj kychwinqila, tze'nqeku nchi b'et tqan q'ijil. <sup>9</sup>Qu'n ikytzin k-yek'ila kychwinqilji'y tb'anilx, ex tz'aqle, ex twutzxix. <sup>10</sup>Ex tz'ok tilil kyu'n, tu'n ttzalaj qMan Dios kyil'ja. <sup>11</sup>Mi kub' kyb'inchinji'y jni' nya wen, a nkub' kyb'inchin aye ite' toj qxopin, qala' kyingemetza tqan q'ijil, <sup>12</sup>qu'n manyor tx'ixwejlilx tu'n qyolin til'j a nkub' kyb'inchin toj ewajil. <sup>13</sup>Me qa ma kub' qchiky'b'in tqan q'ijil, kyjel q'ancha'lix ja' ntzaje. <sup>14</sup>Qu'n toj tspiky'emil tqan q'ij, n-ele tniky'tzajil tkyaqil. Tu'nnpetzi'n, ntq'ma'n kyjalu'n:

Q'imiltzin twatla, a ay nktan. Ex we'ksa kyxol kyimnin.

Ex ktzajil tq'o'n Crist spiky'in toj tanmi'n.

<sup>15</sup>Tu'nnpetzi'n, kyka'yinktzin kyib'a tze'n tu'n kyb'eti'y, nya tze'nku jun nti' t'nab'l, qala' tuk'a tkyaqil tumil. <sup>16</sup>Kyq'onka tilil, a atxku amb'il, tu'n kyb'inchi'n wen,<sup>b</sup> qu'n aye tq'ijil ja'llin, nya wenqe. <sup>17</sup>Tu'nnpetzi'n, mi kub' kyb'inchinji'y a nti' tajb'in. Tz'elxit kyniky'a til'j alkye tajb'il qAjaw. <sup>18</sup>Ex mi txi kyq'o'n kyib'a noqx tu'n tnoj kyk'u'ja tu'n q'e'n, qu'n nqox ti'n te toj jun qchwinqil, a nlay tzyet. Qala' kyq'o'nx kyib'a tu'n tnoj kyanmi'n tu'n Xewb'aj Xjan. <sup>19</sup>Ex chi yoli'n kyxoliliy tuk'a Tyol Dios, ex ila' b'itz te qnimb'il. Ex chi b'itzi'n, ex chi nimsi'n tb'i qAjaw tuk'a tkyaqil kyanmi'n. <sup>20</sup>Ex kukx, kyq'onxji'y chjonte te Dios, a Manb'aj, ti'j tkyaqil, noq toj tb'i qAjaw Jesucrist.<sup>c</sup>

#### A qchwinqil, awo nimil

<sup>21</sup>Atzin ja'llin, kyniminku kyib'a kyxolxa, noq te nimsb'il tb'i Crist.

<sup>22</sup>Ayetzin xu'jlb'aj, kyniminqekutzinji'y kychmila, tze'nku te qAjaw.<sup>d</sup> <sup>23</sup>Qu'n ate chmilb'aj nejinel te t-xu'jil, ikyx tze'nku te Crist, a nejinel te Ttanim, a t-xmilil, ex xi tq'o'n tib' te klolte. <sup>24</sup>Qu'n ikytzi'n tze'nku te Ttanim Dios nkub' tnimin

Crist, ex ikyqetzin kye xu'jlb'ajjo, tu'n tkub' kynimin kychmil toj tkyaqil.

<sup>25</sup>Exsin ikyx kyeji'y chmilb'aj, kyk'u'jlimqektzinji'y kyxu'jila, tze'nku te Crist s-ok tk'u'jlin Ttanim, ex xi tq'o'n tchwinqil tu'n tpaj.<sup>e</sup> <sup>26</sup>Ma b'antjo ikyo, tu'ntzintla kyok xjan, ex tu'n kytxjet kyanmin tu'n Tyol Dios, ex tu'njo a' te jawsb'il a', <sup>27</sup>tu'ntzintla tk'mo'nte Ttanim, tze'nku jun t-xu'jil tb'anilix wen, a nti' ch'in tky'i, ex nti' ch'in tz'il til'j, qala' manyor xjanxix ex tz'aqlenix.<sup>f</sup> <sup>28</sup>Ikytzin tze'n te chmilb'aj ntk'u'jlin t-xmilil, ex ikytzin tu'n tok tk'u'jlin t-xu'jil. Qu'n alkye ma tz'ok tk'u'jlin t-xu'jil, ax n-ok tk'u'jlin te tib'. <sup>29</sup>Qu'n mix a'l jun, aku tz'el iky'in te t-xmilil, qala' n-ok tk'a'ch'in, ex n-ok tka'yin, tze'nku te Crist til'j Ttanim, qu'n atzin t-xmililjo. <sup>30</sup>Ex ikyxjo qe, at qoklin ti'jjo Ttanim, a t-xmilil, a junch'in. <sup>31</sup>Qu'n ikytzin ntq'ma'n toj Tu'jil Tyol Dios:

Tu'ntzin tpajjo, kyjel ttzaqpi'n ichin ttata ex tnana, tu'n tok meje tuk'a t-xu'jil, ex kab'e kchi okil te junch'in xmilil.<sup>g</sup>

<sup>32</sup>Ojtzqi'n wu'n, qa nim t-xilinjo lo, ex nlay tz'el qniky' til'j, me mi nchin yoli'n noqx ti'jjo mejeb'lin, qala' ti'jjo Crist tuk'a Ttanim, a t-xmilil. <sup>33</sup>Tu'nnpetzi'n, kxel nq'ma'n juntl majl kye'y, ayi'y chmilb'aj, qa teyile junjun kye tu'n tok kyk'u'jli'n kyxu'jila tze'nkuxjo ayi'y, ex ikyx te qya, tu'n tkub' kynimin kychmil.

**6** <sup>1</sup>Ayi'y k'walb'aj, kyniminqekutzinji'y kytatiy, tze'nku taj qAjaw,<sup>h</sup> qu'n ante wenjo, <sup>2</sup>ex ante tnejil nuk'b'iljo, a at t-xel tu'n Dios, qu'n ikyx ntq'ma'n toj Tu'jil Tyol Dios: Kyniminqekujiy kytatiy ex kynaniy, <sup>3</sup>tu'ntzintla kytzalaja, ex tu'n kyte'n ila' q'ij twutz tx'otx'.<sup>i</sup>

<sup>4</sup>Ex ikyx qe kyeji'y manb'aj, mi ka'min kyk'u'ja kyuk'a kyk'wala, tu'n tb'aj kyk'u'j. Qala' kych'iysinqeksa tuk'a tumil, ex kyxnaq'tzinqexa tu'n kynimin ti'j qAjaw.<sup>j</sup>

<sup>b</sup> 5:16 Col. 4:5. <sup>c</sup> 5:20 Col. 3:16-17. <sup>d</sup> 5:22 Col. 3:18; 1Pe. 3:1. <sup>e</sup> 5:25 Col. 3:19; 1Pe. 3:7. <sup>f</sup> 5:27 2Co. 11:2; Tchi. 21:2, 9. <sup>g</sup> 5:31 Gen. 2:24. <sup>h</sup> 6:1 Col. 3:20. <sup>i</sup> 6:3 Ex. 20:12; Deu. 5:16. <sup>j</sup> 6:4 Col. 3:21.

<sup>5</sup>Ex ayi'y aq'níl, kyniminkekuji'y tajaw aq'untl tzalu'n twutz tx'otx' tuk'a kymutxb'il kyib'a, ex tu'n kykub' kynimin toj tumil, ex tuk'a tkyaqil kyanmi'n, nyakuxtlaj te Crist nchi ajb'ini'y.<sup>k</sup> <sup>6</sup>Chi ajb'inxita, nya noq o'kx tze'nku nchi ka'yin kyi'ja, noq tu'n kyel wena kywutz, qala' kyb'inchinkuji'y lo tuk'a tkyaqil kyanmi'n, a tze'nku taj qMan Dios. <sup>7</sup>Kyb'inchinkuji'y tkyaqil kyaq'i'n tuk'a tkyaqil kyk'u'ja, nyakuxtlaj taq'in Crist nkub' kyb'inchin', ex nya kyexjal. <sup>8</sup>Qu'n b'i'n kyu'n, qa teyile junjun, exla qa aq'níl mo tajaw aq'untl, ktzajil tk'mo'n jun chojb'il te te tu'n qAjaw tze'nkuxjo wen, a otaq b'ant tu'n.

<sup>9</sup>Ex ikyx kyeji'y tajaw aq'untl, kyb'inchinkuy wen kyi'lj kyaq'nila.<sup>l</sup> Mi chi xob'tzin kyi'lj, qala' kyna'ntza qa ikyqex kyeji'y tze'nqeku kyaq'nila, ite'kxa tjaq' tkawb'il qAjaw at toj kya'lj, a nti' n-ok tka'yin tze'n kytexjal.<sup>m</sup>

#### Qo we'kuxix twutz tajaw il

<sup>10</sup>Atzin ja'lin, kykujsim kyib'a tu'njo kymujb'il kyib'a tuk'a qAjaw, ex tu'n nimix tipin. <sup>11</sup>Kyq'o'nktzin kyi'ja tkyaqiljo a n-ajb'in te jun xo'l q'aq' toj jyoj q'oj, tu'n kykleta, a tze'nkuxjo ma tzaj tq'o'n Dios kye'y, tu'ntzintla kywe'xixa wen toj kynimb'ila twutzjo tsb'ub'l tajaw il, qu'n ma chi oka tze'nku jun xo'l q'aq' toj q'oj tuk'a. <sup>12</sup>Qu'n mina nqo jyon q'oj kyuk'axjal te twutz tx'otx', a at kychib'jil ex kyb'aqil, qala' kyuk'a nejinelqe, a mi q'ancha'l, ex kyuk'a jni' kawil, exsin tkyaqil nya wen, a at tipin toj qxopin, ex kyi'ljo tkyaqil taq'níl tajaw il, a nya te twutz tx'otx'qe.

<sup>13</sup>Tu'npetzi'n, kytzyu'nksinji'y a jni' n-ajb'in toj joyb'il q'oj, a ma tzaj tq'o'n Dios kye'y, tu'ntzin tiky'x kyu'n tojjo tq'ijil nya wen.<sup>n</sup> Ajtzin tb'ajjo ikyjo, kukx kchi kyjel weji'y kujxix toj kynimb'ila. <sup>14</sup>Kukx chi we'kuji'y kujxix. Kypasim kyk'u'ja tuk'a twutzxix, nyakuj jun k'alb'il kyk'u'ja.<sup>o</sup> Ex kyk'lonkxixa wen

tuk'a jun chwinqil tz'aqle, tze'nku jun kxb'il tok ti'lj kyk'u'j xo'l q'aq' te kolb'ilkye.<sup>p</sup> <sup>15</sup>Kyb'inchimtzin kyib'a, tu'n kyxi'y q'mal Tb'anil Tqanil kolb'il, tze'nku jun xo'l q'aq' ntb'inchin tib' tu'n tok t-xjab' te joyb'il q'oj.<sup>q</sup> <sup>16</sup>Ex tib'aj tkyaqiljo lo, tenxit kynimb'ila tze'nku jun maqb'il te yupb'iltejo jni' tb'aq' sma'lj nk'ant tu'n tajaw il. <sup>17</sup>Kyq'o'nkxsinji'y kolb'il tze'nku jun toj kywi'y tu'n tklet kywi'y tu'n.<sup>r</sup> Ex kytzyu'nktzinji'y Tyol Dios tze'nku jun machet te b'ujb'il tu'n tipin Xewb'aj Xjan.<sup>s</sup> <sup>18</sup>Kyb'inchinkuji'y tkyaqiljo lu'n tuk'a na'lj Dios. Kukx chi kub'sin kywutza, ex chi qanin te Dios noq tu'n Xewb'aj Xjan. Tu'n tb'antjo lu'n kyu'n, chi we'kuxixa twutz tkyaqiljo nya wen, ex mi chi numja; qala' kukx chi na'n Diosji'y kyi'lj tkyaqil Ttanim Dios.<sup>t</sup>

<sup>19</sup>Ex ikyxjo, chi na'n Diosa wi'ja, tu'ntzintla ttzaj tq'o'n Dios jun nyola, aj nyoli'n, ex tu'ntzintla at wipi'n tu'n t-xi nyek'inji'y jni' t-xilin Tb'anil Tqanil kolb'il, a ewintaq ojtxe. <sup>20</sup>Ma chin tzaj tchq'o'n Diosa, te jun yolil te' Tb'anil Tqanil lo, ex noq tu'n tpajjo lu'n, intinkuxa toj tze. Tu'npetzi'n, chi na'n Diosa, tu'n t-xi nyolinji'y Tb'anil Tqanil tuk'a tkyaqil wanmi'n, tze'nkuxjo tu'n tb'ant wu'n.

#### Jun tq'olb'il Pabl tu'n tjapin b'ajjo u'j lo

<sup>21-22</sup>Kxel nsma'n te Tíquico, a qerman, k'u'jlinxix wen, ex njapinxix tu'n toj tkyaqil taq'in qMan.<sup>u</sup> Kxel tq'o'n tqanil wi'ja, tze'n intini'y, ex ti' nb'ant wu'n, tu'ntzintla b'i'n kyu'n tze'n otoy'i'y tzalu'n, ex tu'n toksin kyk'u'ja.<sup>v</sup>

<sup>23</sup>Noqit ax qMan Dios ex qAjaw Jesucrist, txi q'onte kymujb'il kyib'a kyxolxa, ex kyxol tkyaqil nimil, ex tq'aq'b'il kyk'u'ja, junx tuk'a kynimb'ila. <sup>24</sup>Ex atjo t-xtalb'il Dios at kyuk'iy ex kyuk'a kykyaqiljo, a nkyk'u'jlin qAjaw Jesucrist tuk'a jun kyk'u'jb'il, a nlay b'aj. Ikyxitjo.

<sup>k</sup>6:5 Col. 3:22-25. <sup>l</sup>6:9 Col. 4:1. <sup>m</sup>6:9 Deu. 10:17; Col. 3:25. <sup>n</sup>6:13 Ro. 13:12. <sup>o</sup>6:14 Is. 11:5.

<sup>p</sup>6:14 Is. 59:17. <sup>q</sup>6:15 Is. 52:7. <sup>r</sup>6:17 Is. 59:17; 1Tes. 5:8. <sup>s</sup>6:17 Eb. 4:12. <sup>t</sup>6:18 Col. 4:2-4.

<sup>u</sup>6:21-22 Kyb'i. 20:4; 2Tim. 4:12. <sup>v</sup>6:21-22 Col. 4:7-8.